

Més ocupació i de més qualitat

- L'evolució de l'economia global fa necessàries unes reformes per posar al dia les relacions laborals

JAUME COLLBONI*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 13.02.10

Són necessàries reformes en el mercat de treball. Reformes que s'hauran d'orientar, de manera pactada, en diverses direccions: crear més ocupació, millorant-ne la qualitat, i incrementar la productivitat i la capacitat d'adaptació d'empreses i treballadors.

El dret al treball continua sent un principi irrenunciable en les polítiques socials i de progrés. La plena ocupació és l'objectiu necessari per a la construcció d'una societat inclusiva en què els ciutadans aconseguixin la seva emancipació personal i la seva participació en el progrés col·lectiu. La feina és la primera font dels drets de la ciutadania, a l'atorgar llibertat individual i seguretat material.

ÉS UN FET inqüestionable que durant les últimes dècades el treball ha patit i ha estat la causa de canvis econòmics i socials de gran envergadura, i això ha generat una estructura social de realitats laborals heterogènia: la incorporació de la dona al treball remunerat, les diferències entre llocs de treball estables i temporals, una joventut que massivament pateix l'atur i la precarietat, el creixement del treball autònom, les feines a temps parcial, la competència a la baixa en salaris a nivell global, la baixa productivitat de les empreses... Sembla raonable que aquests canvis hagin de tenir la seva conseqüència en la normativa i en els acords socials que regeixen el mercat de treball.

En aquests moments la principal urgència és crear ocupació, i per aconseguir-ho és una condició necessària la reactivació de l'economia. Com també és prioritari atendre les persones que han perdut el seu lloc de treball, i acompanyar-les des dels serveis d'ocupació, amb orientació, amb formació, en el seu trànsit cap a noves ocupacions. I garantint la protecció social a aquelles persones que la necessiten.

La sostenibilitat del futur creixement està en la transformació del nostre model productiu, com ja ha començat a impulsar el Govern de Catalunya, promovent els sectors d'alt valor afegit, i acompanyant la modernització dels sectors madurs, com la indústria i els serveis tradicionals. Aquest nou model requerirà canvis i reformes en les institucions laborals que estiguin orientats a millorar la competitivitat, l'estabilitat en un entorn flexible i un creixement equilibrat. I això redundarà en l'objectiu final de tenir llocs de treball de més qualitat, amb menys temporalitat i donar a les persones més capacitat per trobar feina.

És possible crear més ocupació de qualitat amb un marc normatiu adequat, però també és imprescindible l'increment de la productivitat, que avui ja no es pot equiparar al fet d'incrementar el ritme de treball, o a treballar més hores, sinó a treballar més bé. Una millora que vindrà donada per la racionalització d'horaris, el compromís amb l'empresa, nous mètodes de direcció i organització de la feina, i amb un creixement equilibrat dels salaris nominals que tinguin relació amb els increments de productivitat.

Per un altre costat, serà necessària més flexibilitat pactada al si de les empreses, perquè aquestes millorin la seva capacitat d'adaptació i, en conseqüència, la seva competitivitat. Aquesta flexibilitat interna significa

la possibilitat real de fer una distribució flexible de la jornada anual, canvis de funcions dins de l'empresa, la retenció i captació de personal format, la suspensió parcial dels contractes o la reducció del temps de treball i, en cas d'esgotar la capacitat que dóna la flexibilitat pactada, l'acompanyament en la sortida de l'empresa del treballador i en la recerca d'una nova ocupació.

Una altra prioritat clau per a la competitivitat és la formació professional, que suposa la frontera entre el treball de qualitat i la desocupació o la feina precària. Els pròxims anys serà necessari impulsar un veritable contracte de ciutadania per a la formació, de caràcter social i institucional, que reconegui i concedeixi a la formació al llarg de la vida per a totes les persones la importància social i econòmica que té. Això requerirà un model de formació que en garanteixi l'extensió i el reconeixement, que professionalitzi, que aportí més valor i coneixement a la feina, i que encaixi amb la demanda de les empreses.

L'evolució de l'economia global exigeix posar al dia les nostres relacions laborals perquè puguin consolidar i generar més ocupació i de més qualitat. Els governs de torn podran decretar les reformes que considerin, però no serà possible aplicar de manera realista cap reforma que no compti amb el suport d'empresaris i sindicats.

Millorar l'adaptació dels drets laborals als temps i a les necessitats actuals ni pressuposa ni ha de suposar empitjorar les condicions laborals, encara que sí regular-les de manera diferent. Les reformes no han de ser sinònim de desregulació, precarietat, excés de temporalitat, baix cost i desprofessionalització, sinó que han de contribuir a posar les bases per assolir un creixement més sòlid i equilibrat.

*Secretari de Programes del PSC.

L'article també el firmen Francesc Castellana, president de la Fundació Utopia, i Eduard Rojo, catedràtic de Dret del Treball.